

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrv[m] ius dominatium, & ius paternu[m] debeant distingui? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad tertium dicendum, quod quia ea quæ sunt juris gentium, naturalis ratio dicitur, puta ex propinquo habentia æquitatem: inde est quod non indigent aliqua speciali institutione, sed ipsa naturalis ratio eam instituit, ut * dictum est in auctoritate inducitur.

* arg. 1. et
in si. co. 4.

ARTIC. IV.

Vtrum debeat specialiter distingui ius paternum, & dominium?

317

inf. 7. 58.

æ. 7. ad 3.

et 2. d. 44.

9. 2. ar. 1.

co. 9. 9.

Eth. le. 11.

* si. de

officijs. c.

24. cir. si.

ro. 1.

† a. 1. hu-

ius 9.

* a. 1. ad 1.

† 1. 2.

90. a. 2.

†. 3. 10. 5.

* 1. 9. c. 6.

cir. si. 5.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod non debeat specialiter distingui ius paternum, & dominium. Ad iustitiam enim pertinet reddere unicuique quod suum est, ut dicit * Ambrosius in 1. de Officijs. Sed ius est obiectum iustitiæ, sicut † dictum est. Ergo ius ad unumquemque æqualiter pertinet: & sic non debet distingui specialiter ius patris & domini.

¶ 2. Præterea, Ratio iusti est lex, ut † dictum est. Sed lex respicit commune bonum civitatis & regni, ut supra * habitum est. Non autem respicit bonum privatum unius personæ, aut etiam unius familiæ. Non ergo debet esse aliquod speciale ius vel iustura dominium vel paternum: cum dominus & pater pertineant ad domum, ut dicitur in 1. † Politic.

¶ 3. Præterea, Multæ aliæ sunt differentiæ graduum in hominibus, ut puta quod quidam sunt milites, quidam sacerdotes, quidam principes. Ergo ad eos debet aliquod speciale ius vel iustum determinari.

SED contra est, quod * Philosophus in 5. Ethic. specialiter a iusto politico distinguit dominium & paternum, & alia huiusmodi.

RESPONDEO dicendum, quod ius, siue iustum, dicitur per commensurationem ad alterum. Alterum autem potest dici dupliciter. Vno modo quod simpliciter est alterum, sicut quod est omnino distinctum: sicut apparet in duobus hominibus, quorum unus non est sub altero, sed ambo sunt sub vno prin-

principe ciuitatis. Et inter tales secundum * Philo-
sophum in quinto Ethicorum, est simpliciter iustum.
Alio modo dicitur aliquid alterum, non simpliciter,
sed quasi aliquid eius existens. Et hoc modo in re-
bus humanis filius est aliquid patris: quia quodam-
modo est pars eius, vt dicitur in octauo * Ethicorum.
& seruus est aliquid domini: quia est instru-
mentum eius, vt dicitur in 1. Politic. Et ideo patris
ad filium non est comparatio, sicut ad simpliciter
alterum. Et propter hoc non est ibi simpliciter ius-
tum, sed quoddam iustum, scilicet paternum; & ea-
dem ratione, nec inter dominum & seruum: sed est
inter eos dominatum iustum. Vxor autem, quam-
uis sit aliquid viri, quia comparatur ad eum sicut ad
propriū corpus, vt patet per Apostolum ad Ephes.
5. tamen magis distinguitur à viro quam filius à pa-
tre, vel seruus à domino. Assumitur enim in quam-
dam socialem vitam matrimonij. Et ideo, vt * Philo-
sophus dicit, inter virum & vxorem plus est de ratione iusti,
quam inter patrem & filium, vel dominum & seruum:
quia cum vir & vxor habeant immediatam relatio-
nem ad domesticam communitatem, vt patet in 1. *
Politic. ideo inter eos non est etiam simpliciter po-
liticum iustum, sed magis iustum æconomicum.

Ad primum ergo dicendum, quod ad iustitiam
pertinet reddere ius suum vnicuique: supposita ta-
men diuersitate vnus ad alterum. Si quis enim sibi
det quod sibi debetur, non proprie vocatur hoc ius-
tum. Et quia quod est filij, est patris; & quod est
serui, est domini: ideo non est proprie iustitia pa-
tris ad filium, vel domini ad seruum.

Ad secundum dicendum, quod filius in quantum
filius, est aliquid patris: Et similiter seruus in quan-
tum seruus, est aliquid domini. Vterque tamen
propter consideratur vt quidam homo, est aliquid se-
cundū se subsistens, ab alijs distinctum. Et ideo in
quantum vterque est homo, aliquo modo ad eos est
iustitia. Et propter hoc etiam aliqua leges dantur de
his

c. 6. cir: a
fin. 10. 5.

* c. 12. 80.
5
1c. 3. et 4.
10. 5.

li. 6. ethi.
c. 6. in p.
10. 5.

c. 3. elici-
tur et ex
ult. 10. 5.

his, quæ sunt patris ad filium, vel domini ad seruum, Sed in quantum vterque est aliquid alterius, secundum hoc deficit ibi perfecta ratio iusti vel iuris.

Ad tertium dicendum, quod omnes aliæ diuersitates personarum, quæ sunt in ciuitate, habent immediatam relationem ad communitatem ciuitatis & ad principem ipsius: & idè ad eos est iustum secundum perfectam rationem iusti. Distinguitur tamen istud iustum secundum diuersa officia. Unde dicitur ius militare, vel ius magistratum, aut sacerdotum: non propter defectum à simpliciter iusto, sicut dicitur ius paternum & dominatum; sed propter hoc, quod unicuique conditioni personæ, secundum proprium officium aliquid proprium debetur.

QVÆST. LVIII.

De iustitia, in duodecim articulos diuisa.

Einde considerandum est de iustitia.

- D** Circa quam duaruntur duodecim.
- ¶ Primo, quid sit iustitia.
 - ¶ Secundo, verum iustitia semper sit ad alterum?
 - ¶ Tertio, verum sit virtus?
 - ¶ Quarto, verum sit in voluntate sicut in subiecto?
 - ¶ Quinto, verum sit virtus generalis?
 - ¶ Sexto, verum secundum quod est generalis, sit idem in essentia cum omni virtute?
 - ¶ Septimo, verum sit aliqua iustitia particularis?
 - ¶ Octauo, verum iustitia particularis habeat propriam materiam?
 - ¶ Nono, verum sit circa passiones, vel circa operationes tantum?
 - ¶ Decimo, verum medium iustitia sit medium rei?
 - ¶ Undecimo, verum actus iustitiæ sit reddere unicuique quod suum est?
 - ¶ Duodecimo, verum iustitia sit præcipua inter omnes virtutes morales?